

AUTOCEĻOTĀJIEM GAR VIDZEMES KRASTU: AINAŽI - DUNTE

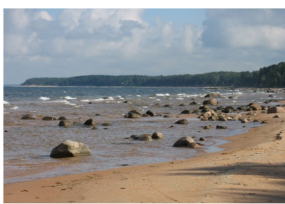
Ziemeļvidzeme aicina!

ZBR un tajā esošo dabas liegumu teritorijā drīkst brīvi staigāt, vērot dzīvniekus un ainavas, ogot, sēņot, sauloties, kā arī jūras akvatorijā – braukt ar airu laivām. Ar automašīnu drīkst braukt tikai pa ceļiem. Telšu celšana un ugunsgrāku kurināšana ir atļauta tikai šīm mērķim paredzētās un labiekārtotās vietās (pie Veczemu klintīm, kempingu un tūristu mītnu teritorijā).

Liepupes luterāņu baznīca

Vidzemes akmeņainā jūrmala

TŪRISMA PAKALPOJUMI

Tuvākās tūristu mītnes:

Kuiviži
Kapteiņu osta, 64024931
Salacgrīva

Brīze, 64071717

Roki, 29218952

Svētciems

Vējavas, 64071667

Rakari, 64071122

Vitrupe

Korķi, 29239788

Bērziņi, 29425352

Kurmragi

Ķurmragi, 29113777

Olnieki, 29111919

Tūja

Klintskalni, 29212885

Jafa Tūja, 25807788

Jūrasdzene, 26550574

Jūras bura, 29847299

Saules ligzda, 29445456

Liepupe

Pernigale, 64022240

Dunte

Duntes Urdziņas,

29234705

Atpūtas vietas: Pie Veczemu un Ežurgu klintīm

Veikali: Ainažos, Kuivižos, Salacgrīvā, Svētciemā, Tujā, Duntē

Ēdināšana: Ainažos, Salacgrīvā, Tujā

Bankomāti: Ainažos, Salacgrīvā

DUS: Ainažos, Salacgrīvā

Informācija:

www.celotajs.lv, 67617600

www.ainazi.lv, 64043241

www.salacgriva.lv, 64041254

www.visitlimbazi.lv, 64070608

www.daba.gov.lv, 67730078

Maršruts ietilpst **Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā (ZBR)** - Latvijas lielākajā īpaši aizsargājamā dabas teritorijā (ap 6 % no valsts platības), kas aptver daļu no bijušajiem Limbažu, Valmieras un Valkas rajoniem. Šeit ir sastopams ļoti daudzveidīgs un atšķirīgs ainavu, biotopu un sugu kopums. Salaca ir viena no Baltijas jūras reģiona nozīmīgākajām lašu nārstu vietām. Upes ielejas ainava ar smilšakmens atsegumiem piesaista daudzus ūdenstūristus. Rīgas jūras līča krasts salīdzinoši īsā posmā (ap 50 km) izeļas ar lielu ainavu un biotopu atšķirību. Tā ziemeļos plešas piejūras (Randu) plavas, vidusdaļā – smilšaini līdagi, bet dienviddaļā – akmeņaina krastmalas divu desmitu kilometru garumā. Igaunijas pierobežā ir izvietojusies t.s. Ziemeļu purvi, bet Sedas tīrelis ir viena no nozīmīgākajām putnu atpūtas un barošanās vietām migrāciju laikā. ZBR teritorijā izeļas ar lielu mežu daudzveidību, jo tajā ir sastopami visi Latvijā esošie mežu tipi. Apmeklētājiem izveidotas interesantas dabas takas ar skatu torniem vai platformām Randu plavās, Burtnieka ezera D krastā, Planču purvā, Nīdrāju - Pilkas purvā, Dzilezera un Lielezera krastos u.c. Mazsalacas Skaņākalna parks ir viens no populārākajiem Ziemeļvidzemes tūrisma objektiem. Teritorijā atrodas arī daudzi nozīmīgi kultūras pieminekļi, t.sk. viena no pirmajām Latvijas apdzīvotām apmetnēm - t.s. Zvejnieku kapulauks (5. – 2. g.t. pr. Kr.). ZBR piekrastes teritorijā ietilpst divi dabas liegumi: Vidzemes akmeņainā jūrmala un Randu plavas.

Vidzemes akmeņainās jūrmalas dabas liegums ir ar dažāda izmēra laukakmeņiem klāts un nelieliem zemesragiem un līčiem izrobots krasta posms, kā arī vienīgā vieta Latvijā, kur posmā starp Tūju un Vitrupe ieteku un dienvidos no Tūjas jūras viļņu abrazīvās darbības iespējams izveidojušies dažus metrus augsti devona perioda smilšakmens atsegumi. Šis ir ļoti mainīgs un dinamisks jūras krasta posms, īpaši pēc lielākām vētrām.

Randu plavu ("rand" - no igauņu valodas - krasts) dabas liegums ir ar niedrēm un meldriem apaudzis piejūras plavu, lagūnu, dūnainu ezerīgu un smilšainu sēkļu mozaīkas izraisināts Rīgas līča krasta posms starp Ainažiem un Kuivižiem, kas ir ļoti nozīmīga ūdensputnu atpūtas un retu augu sugu (kopumā konstatētas ap 500 augu sugu) dzīves vieta. Plavu iepazīšanai izveidots jauns putnu vērošanas tornis un dabas taka. Lielās augu sugu daudzveidības dēļ šo teritoriju sauc par Latvijas savvaļas augu „herbāriju”.

Nēgu tacis Svētupē

Randu plavu taka

MARŠRUTA RAKSTUROJUMS

Maršruts domāts tiem, kam vairāk patīk ceļot ar automašīnu, bet tajā pat laikā - ar kājām veikt nelielus radiālus pārgājienus tuvākajā apkārtnē. Vidzemes piekraste ir bagāta ar dažādiem dabas un kultūrvēstures pieminekļiem. Īpaši pievilcīgs un iecienīts ir Vidzemes akmeņainās jūrmalas posms, kuru būtiski izmainījis 2005. gada orkāns. Arī tas ir iemesls aizbraukt vēlreiz, ja pirms tam jau kādreiz šeit ir būtis.

Laiks: Visa gada garumā

Sākums: Vecais Latvijas – Igaunijas robežas punkts Ainažos, kur neliela **P**

Beigu punkts: Dunte

Garums: ~ 100 km

Aptuvenais laiks: Vienas dienas maršruts

Grūtības pakāpe: Viegls

Ceļa segums: G.k. asfalts, izņemot ~ 10 km (turp – atpakaļ) garo posmu līdz Veczemu klintīm

Maršruta gaita: Ainaži – Kuiviži – Salacgrīva – Svētciems – Vitrupe – Mantiņi – Tūja – Dunte

Attālumš no Rīgas: Sākumpunkts – 115 km, beigu punkts – 50 km

Alternatīvas: Atsevišķi krasta posmi ir ejami kājām, braucami ar velosipēdu vai piemēroti putnu vērošanai (sk. citus Lauku ceļotāja izstrādātos maršrutus)

Der zināt! Igaunijas pierobežā nepieciešamas pasas. Katrs pats ir atbildīgs par savu un savu bērnu drošību maršruta veikšanas laikā.

Neatliekamās palīdzības dienestu tālrunis: 112

Citus aktīvā tūrisma maršrutus meklējiet www.celotajs.lv!

Ainaži

1 Ziemeļu mols (vairāk nekā puskilometru garš posms) būvēts 1928. g. Pa molu savulaik gājis šaursliežu dzelzceļa atzars (redzams pēc mola formas). Tā sākumā izveidots neliels autostāvlaukums, atpūtas vieta un laipu taka. Blakus atrodas Latvijas – Igaunijas robeža.

2 Ainažu vecie spīķeri - vēsturiskās celtnes atrodas uz sabrukšanas robežas un apmeklējumiem bīstamas, taču labi redzamas jūras pusē, braucot pa Kr. Valdemāra ielu.

3 Ainažu šaursliežu dzelzceļa stacijas ēka – arī vēsturiskas atmiņas no šaursliežu dzelzceļa laikiem. Redzama no Kr. Valdemāra ielas un apskatāma no ārpuses, jo ēkā ir dzīvokļi.

4 Ainažu jūrskolas muzejs vecajā jūrskolas ēkā atvērts 1969. g. Tā ekspozīcija iepazīstina ar K. Valdemāra 1864. g. dibinātās pirmās latviešu jūrskolas vēsturi un darbību pusgadsimta garumā, kā arī ar burukuģu būves vēsturi Vidzemes piekrastē 19. gs. otrajā pusē un 20. gs. sākumā. Blakus muzejam – **enkuru kolekcija** un turpat netālu – **Ainažu bāka** – vienīgā „klasiskā” ZBR piekrastes bāka.

5 Veides pils – iespaidīga un savdabīga no koka celta ēka iepretim Ainažu autoostai.

6 Ainažu ugunsdzēsības muzejs atklāts 1991. g. un tajā savākti vēstures materiāli par ugunsdzēsības attīstību pilsētā un tās apkārtnē.

7 Randu pļavu taka – ap 1,5 km gara taka ar putnu vērošanas torni Rīgas jūras līča krastā (sk. arī maršruta lapu „Vidzemes piekraste putnu vērotājiem”).

Salacgrīva

8 Lielsalacas luterāņu baznīca - gotiskā stila baznīca celta 1853. - 1857. g. iepriekšējās koka baznīcas vietā. Tajā atrodas 18. gs. darināta kancele un altāris ar 1847. g. T. K. Gelhāra gleznotu altārgleznu “Kristus debesbraukšana” un G. Šķiltera 20. gs. 30. gados veidoti ciņģi.

9 Salacas pilskalns. Te 1226. g. Salacas labajā krastā bīskaps Alberts uzbūvēja pili, kas vēlākos laikos tika daudzreiz postīta un pārbūvēta. Saglabājušās ziņas, ka pilskalns aizsarggrāvī senatnē varējuši iebrukt kuģi. 17. gs. sākumā pilskalnā atradies zviedru cietoksnis ar bastioniem, ko sagrāva Ziemeļu kara laikā. Mūsdienās par tās esamību liecina vairs tikai zemes uzbērums.

10 Nēģu tači. Salacu augšpus Salacgrīvas šķērso trīs nēģu tači – senas nēģu ķeršanas ierīces un savā ziņā – unikāls zvejas veids (no augusta līdz februārim).

11 Salacgrīvas muzejs. 1998. g. dibinātā muzeja ekspozīcija (Sila ielā 2) veltīta Salacgrīvas novadam un piekrastes zvejniecības tradīcijām.

Salacgrīva - Dunte

12 Kempings „Vējavas” – viena no retajām vietām Latvijā, kur, iepriekš vienojoties var doties līdz jūras zvejā (1 – 2 cilvēki), bet vakaros vērot nēģu u.c. zivju sagatavošanas procesu. Turpat apskatāms jaunuzceltais nēģu tacis uz Svētupes.

13 Veczemu (Veczemju) klintis - iespaidīgākā un krāšņākā smilšakmens klinšu grupa Vidzemes piekrastē. Viļņu darbības rezultātā te ir izveidojies līdz 6 m augsts stāvkrasts, kur vairāku simtu metru garumā atsedzas sarkanas smilšakmens klintis ar seklām abraziņas alām, nišām, grotām un citiem veidojumiem. Krasta posmu starp Tūju un Vitrupi vai tā atsevišķas daļas ir vērts noiet ar kājām (sk. Lauku ceļotāja izstrādāto maršruta lapu „Gar Vidzemes akmeņaino jūrmalu”).

14 Tūjas mols un laivu steķi – to būvniecību uzsāka 1938. gada vasarā. Starp steķiem un Tūjas kļieģļu rūpnīcu (sk. tālāk) bija izveidots sliežu ceļš, pa kuru transportēja labākās kvalitātes kļieģļus. Pēckara gados t.s. „Dzeņu” krastā uzcēla zivju pārstrādes rūpnīcu, bet pāri steķiem – cauruli, pa kuru ar ventilatora palīdzību sūknēja zivis no kuģiem, kas bija piestājuši steķu galā. Rūpnīca darbību beidza pagājušā gadsimta astoņdesmito gadu beigās.

15 Tūjas kļieģļu fabrika. Jau 1935. gadā Tūjā darbojās kļieģļu ceplis, kas ražošanā izmantoja apkārtne esošās Devona perioda mālu iegulas. 1936. gadā uzsāka jaunās fabrikas celtniecību. Šeit ražoja arī augstas kvalitātes kļieģļus, ar kuriem apšuva, piemēram, Rīgas Pulvertorni. Fabrika ar pārtraukumiem darbojās līdz astoņdesmito gadu beigām. Tagad tās vietā ir pamests grausts, kas redzams no Tūjas centra, ejot jūras virzienā.

16 Liepupes luterāņu baznīca ir celta 1777. - 1783. g. Dievnamam ir netradicionāls plānojums un izkārtojums: altāris atrodas vidū, bet kancele - virs altāra. Ērģeles būvētas 1834. g. Baznīcai ir arī savdabīgs **zvanu tornis** ar 1634. g. lietu zvanu. Dievnamu jaunprātīgi nodedzināja 1971. g. un atjaunoja 1991. - 1995. g. Tagadējo koka interjeru veidojuši Rīgas amatniecības vidusskolas audzēkņi. Blakus baznīcai atrodas vecās baznīcas drupas un **mācītājmuiža**, kur 18. gs. nogalē par mājskolotāju strādājis Garlībs Merķelis (1769. - 1860.), kurš Liepupē novēroto izmantojis savā nozīmīgajā darbā “Latvieši”.

17 Minhauzena muzejs – Atjaunotajā, ainavisko dīķu ieskaustajā Duntē muižas kungu mājā izvietotā muzeja ekspozīcija iepazīstina ar leģendārā fantasta un melu karaļa barona Minhauzena piedzīvojumiem un dzīves gaitām. 1744. g. toreizējā Liepupes baznīcā barons Minhauzens salaulājās ar baronesi Jakobīni fon Dunteni, bet mūža nogali pavadīja Vācijā. Te apskatāma unikālā vaska figūru kolekcija. Mežā izveidots vairākus km garš **taku** – koka laipu tīkls, pa kuru var aiziet līdz jūrai. Taku malās izvietoti dažādi ar Minhauzena tematiku saistīti koka tēli. Muižu ieskauj **parks** ar dižozoliem. Bērniem interesants būs **atrakciju kuģis**.

18 Arņa Preisa un Ingrīdas Žagatas keramikas darbnīcas - lieliskas iespējas darboties pašiem un iegādāties podniecības izstrādājumus.

Ainažu šaursliežu dzelzceļa stacijas ēka

Nēģu cepšanas process

Veczemu klintis

Minhauzena taka

Podniece Ingrīda Žagata

Jūras zveja kopā ar vietejiem zvejniekiem

"Lauku ceļotājs"

Kalnciema iela 40, Rīga, LV-1046, Latvija
T: +371 67617600, F: +371 67830041
lauku@celotajs.lv, www.celotajs.lv

www.celotajs.lv

Foto: Lauku ceļotājs (Juris Smajnskis)